

Dosarul nr. 2ra-1934/18

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud: E. Tverdohleb)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: I. Grosu. O. Moraru, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Moroșan Valentina și Popov Eduard reprezentați de avocatul Ciuchitu Vitalie și Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Chiselița Lidia împotriva Primăriei orașului Lipcani, raionul Briceni, Direcției pentru Protecția Drepturilor Copiilor Minori pe lângă Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni, Moroșan Valentina și Popov Eduard cu privire la anularea dispoziției privind instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor minori și separarea copiilor minori de tată cu instituirea tutelei,

împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Chiselița Lidia, a fost casată parțial hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, și în partea casată a fost emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 16 septembrie 2016 Chiselița Lidia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei orașului Lipcani, raionul Briceni, Direcției pentru Protecția Drepturilor Copiilor Minori pe lângă Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni, Moroșan Valentina și Popov Eduard cu privire la anularea dispoziției privind instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor minori și separarea copiilor minori de tată cu instituirea tutelei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la cererea tatălui biologic Popov Eduard, după decesul soției Popov Cristina la 15 iulie 2015, Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni, a instituit tutela asupra copiilor minori xxxxx, anul nașterii xxxxx și xxxxx, anul nașterii xxxxx, până la atingerea majoratului, pe bunica pe linie paternă Moroșan Valentina.

A menționat că, Moroșan Valentina este bunica copiilor minori xxxxx și xxxxx, care au fost născuți în căsătoria încheiată între Popov Eduard și Popova Cristina, ultima mai având un copil minor xxxxx, anul nașterii xxxxx, care actualmente se află la întreținerea și educația sa în calitate de bunică.

Reclamanta a relatat că, familia a ajuns în vizorul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copiilor Minori la 10 noiembrie 2014, în urma sesizării cu referire la suspecția abuzului psihologic și neglijării din partea mamei Popova Cristina față de copiii săi minori.

La 17 noiembrie 2014, au fost recepționate trei sesizări din partea CNPAC referitoare la suspecții de neglijare emoțională, abuz sexual față de copilul xxxxx și abuz fizic față de copiii xxxxx și xxxxx.

Pentru verificarea veridicității informației parvenite, a fost efectuată evaluarea inițială și în acest sens a fost expediată o interpelare către Centrul de Asistență Psihosocială a Copilului și Familiei „Amicul” în scopul evaluării psihologice complexe a copiilor în vederea confirmării s-au infirmării faptului de abuz.

A arătat că, potrivit raportului de evaluare psihologică a copilului xxxxx, acesta a fost supus abuzului fizic și abuzului emoțional din partea mamei Popova Cristina și a actualului soț Popov Eduard.

Totodată, conform raportului de evaluare psihologică a copilului xxxxx, s-a constatat un abuz fizic și neglijare din partea părinților Popova Cristina și Popov Eduard, iar cu o doză mare de probabilitate a fost constatat că fetița a fost supusă molestării sexuale din partea bunelului patern, care la moment locuiește împreună cu Moroșan Valentina și care răspunde de educația și întreținerea ambilor copii minori.

A menționat că, potrivit caracteristicii eliberate de către Inspectoratul de poliție sectorul Botanica, mun. Chișinău, Popov Eduard și Popov Cristina au fost caracterizați negativ, periodic făcând abuz de alcool.

De asemenea, reclamanta a explicat că Procuratura sect. Botanica, mun. Chișinău, a dispus pornirea cauzei penale pe semnele componentei de infracțiune prevăzute de art. 201 alin. (2) lit. a) Cod Penal, prin care dânsa a fost recunoscută în calitate de reprezentant al părții vătămate minore xxxxx, iar reprezentantul minorei xxxxx a fost Moroșan Valentina, mama învinutului Popov Eduard și concubina molestatorului sexual, bunicul minorei xxxxx.

La 26 ianuarie 2015 Popov Eduard și Popova Cristina au fost puși sub învinuire, fiindu-le incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201 Cod penal, iar la 15 iulie 2015 fiica sa, Popov Cristina a decedat în niște circumstanțe foarte dubioase.

Reclamanta a afirmat că își manifestă disponibilitatea de a face toate cele necesare în cadrul procedurii de instituire a tutelei, pentru examinarea în condiții egale a candidaturii sale pentru calitatea de tutore.

A considerat important de a menționa că, copilul xxxxx, care este fratele mai mare al copiilor xxxxx și xxxxx, la moment locuiește împreună cu ea, iar în procesul de instituire a oricărei măsuri în privința minorilor este important de a lua în calcul necesitatea asigurării creșterii împreună a fraților xxxxx, xxxxx și xxxxx.

A mai relatat că, prin decizia nr. 1/5 din 05 martie 2015 a Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Botanica mun. Chișinău, s-a dispus scoaterea forțată a copiilor xxxxx și xxxxx din familie, fără decăderea din drepturile părintești, cu transmiterea copiilor xxxxx și xxxxx în familia bunicii materne.

Suplimentar a indicat că, din cauza derulării urmăririi penale, unde copiii minori au calitatea de părți vătămate, iar tatăl lor are calitatea de învinuit, bunica

pe linie paternă Moroșan Valentina influențează minora xxxxx, acest lucru fiind stabilit și în cadrul audierii copilei în fața judecătorului de instrucție.

În asemenea împrejurări, reclamanta a susținut că, copiii urmează în mod urgent să fie scoși din această familie.

A specificat că la 13 august 2015 s-a adresat cu cerere către Autoritatea publică locală din orașul Lipcani, raionul Briceni, prin care a solicitat instituirea tutelei asupra copiilor, însă nu a primit niciun răspuns.

Ulterior, la 03 septembrie 2015 a depus cerere prin care a solicitat anularea tutelei instituită pe numele lui Moroșan Valentina, însă la fel nu a primit niciun răspuns.

La 16 august 2016 a depus o altă cerere în adresa Primăriei orașului Lipcani, cerând anularea dispoziției nr. 56 din 13 august 2015 cu privire la instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor minori xxxxx și xxxxx până la atingerea majoratului, pe bunica pe linie paternă Moroșan Valentina, locuitoare a orașului Lipcani, raionul Briceni și scoaterea copiilor minori din această familie cu instituirea tutelei/curatelei pe numele său Chiselița Lidia, însă, până în prezent nu a primit niciun răspuns.

A mai completat circumstanțele de fapt printr-o cerere suplimentară, în care a menționat că a înaintat repetat cerere prealabilă privind anularea tutelei instituită prin dispoziția nr.56 din 13 august 2015 semnată de către primarul Primăriei orașului Lipcani, fiind determinată de împrejurările ce vizează minorii care au calitatea de părți vătămate în diverse dosare penale, și anume violența în familie comisă de tatăl minorilor, Popov Eduard și abuzul sexual de care este bănuit Moroșan Vitalie, soțul actualului tutore.

Reclamanta și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 142, 143 alin. (4) lit. g) Codul familiei și art. 8 din Legea nr. 140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

A solicitat în urma concretizării cerințelor, anularea dispoziției nr. 56 din 13 august 2015 emisă de autoritatea tutelară Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni, cu privire la instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor minori xxxxx, anul nașterii xxxxx și xxxxx, anul nașterii xxxxx, până la atingerea majoratului copiilor, pe linie paternă Moroșan Valentina; separarea copiilor minori xxxxx, anul nașterii xxxxx și xxxxx, anul nașterii xxxxx, de tatăl lor Popov Eduard cu dispunerea scoaterii copiilor din această familie și instituirea tutelei/curatelei pe numele său Chiselița Lidia, locuitoare a mun. Chișinău, str. xxxxx, ap. xx.

Prin hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Chiselița Lidia cu privire la anularea dispoziției nr.56 din 13 august 2015 privind instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor minori xxxxx, născută la xxxxx și xxxxx, născut la xxxxx, emisă de Primarul orașului Lipcani, raionul Briceni. S-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Chiselița Lidia cu privire la separarea copiilor minori xxxxx, anul nașterii xxxxx și xxxxx, anul nașterii xxxxx, față de tatăl Popov Eduard, anul nașterii xxxxx, cu dispunerea scoaterii copiilor minori din această familie și instituirea tutelei/curatelei pe numele Lidiei Chiselița, anul nașterii xxxxx, locuitoare a mun. Chișinău, str. xxxxx, ap. xx.

La 12 martie 2018 Chiselița Lidia a declarat apel împotriva hotărârii din 05 martie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni.

Prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Chiselița Lidia, a fost casată hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, în partea respingerii acțiunii cu privire la anularea dispoziției nr. 56 din 13 august 2015 și instituirea unei noi tutele, fiind emisă în această parte o nouă hotărâre prin care, s-a anulat dispoziția nr. 56 din 13 august 2015 cu privire la instituirea tutelei/curateleii asupra copiilor minori xxxxx, anul nașterii xxxxx și xxxxx, anul nașterii xxxxx, emisă de primarul orașului Lipcani raionul Briceni pe numele Valentinei Moroșan, născută la xxxxx. S-a instituit tutela asupra copiilor minori xxxxx, născută la xxxxx și xxxxx, născut la xxxxx, după Chiselița Lidia, născută la xxxxx, domiciliată în mun. Chișinău, str. xxxxx, ap. xx. În rest, hotărârea a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel și-a întemeiat soluția pe prevederile art. 8 și 10 alin. (1)-(4) ale Legii privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți nr. 140 din 14 iunie 2013, art. 7, 51 alin. (2), 52 alin. (1), 53, 71, 142 alin. (1) și (4) Codul familiei, art. 1 alin. (2), 16 alin. (1), 17 alin. (1) ale Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

În acest sens, instanța de apel a considerat că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată doar în partea respingerii cererii de chemare în judecată cu privire la separarea copiilor minori față de tatăl și dispunerea scoaterii copiilor din familie.

În această privință, instanța de apel a remarcat că dreptul de a solicita instanței de judecată separarea copiilor și luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești, aparține în exclusivitate autorității tutelare locale, iar în cazul înaintării unor astfel de solicitări de la alte persoane sau autorități, instanța de judecată urmează să respingă aceste cerințe, deoarece sunt înaintate de reclamantul necorespunzător.

Totodată, instanța de apel a conchis că hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii înaintate de Chiselița Lidia cu privire la anularea dispoziției nr.56 din 13 august 2015 privind instituirea tutelei/curateleii asupra copiilor minori, emisă de Primarul orașului Lipcani, raionul Briceni, este una eronată și adoptată în lipsa aprecierii tuturor circumstanțelor cauzei.

Astfel, instanța de apel a reținut că, la momentul emiterii deciziei nr. 56 din 13 august 2015, autoritatea publică locală urma să dispună în mod obligatoriu de avizul autorității tutelare privind instituirea tutelei după cum prevedea art. 142 alin. (4) din Codul familiei, pe când din materialele dosarului, un asemenea aviz lipsește, fiind prezentă doar o evaluarea scrisă a comisiei de examinare a condițiilor locative și sociale, care nu poate fi apreciată ca un aviz al autorității tutelare.

În același timp, instanța de apel a menționat că la instituirea tutelei a doi copii minori pe o bunică, în situația când un frate al acestora locuiește cu altă bunică, este în detrimentul copiilor minori, fapt ce nu a fost luat în considerație de autoritatea publică locală la instituirea tutelei.

Mai mult, instanța de apel a reținut că, la momentul instituirii tutelei, deja erau suspiciuni că copilul minor xxxxx este supusă molestării sexuale de bunelul acesteia Morosan Vitalii, care locuiește în același imobil cu Moroșan Valentina.

Concluziile primei instanțe precum că urmează să fie dovedită vina lui Moroșan Vitalii printr-o sentință irevocabilă, instanța de apel le-a apreciat ca

neîntemeiate, având în vedere că lăsarea copilului minor într-o familie cu un agresor fie și presupus, poate duce la urmări ireparabile, în ceia ce privește integritatea fizică, psihică și morală a copilului.

În consecință, instanța de apel a concluzionat că autoritatea publică locală, la instituirea tutelei, urma să se ghideze primordial de scopul apărării drepturilor și intereselor legitime a copiilor minori.

La 12 iulie 2018, Moroșan Valentina și Popov Eduard reprezentați de avocatul Ciuchitu Vitalie, au declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Bălți.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că a fost emisă cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, fiind apreciate arbitrar probele.

Au susținut că instanța de apel a ignorat faptul că reclamanta a contestat dispoziția nr. 56 din 13 august 2015 a Primăriei orașului Lipcani, cu omiterea termenului de prescripție stabilit de Legea contenciosului administrativ.

La fel, au relatat că intimata nu a invocat niciun drept al său care să fi fost încălcat prin actul administrativ contestat.

Au mai menționat că actul comisiei de examinare a condițiilor locative și sociale, reprezintă un aviz pozitiv și suficient pentru a emite decizia contestată, având în vedere că forma avizului nu este una stabilită.

În opinia recurenților, faptul că copii minori au un frate, nu constituie temei de a-i separa de tatăl lor, cu atât mai mult că această circumstanță este în detrimentul dreptului părintelui de a-și realiza drepturile și obligațiile sale părintești.

Au mai declarat că prin raportul de expertiză psihiatrico-legală nr. 154 din 03 martie 2016, au fost înlăturate suspiciunile abuzului sexual reținute de instanța de apel în favoarea concluziilor enunțate.

Recurenții au solicitat, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

La 16 iulie 2018 și suplimentar la 10 august 2018, prin intermediul oficiului poștal, Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Bălți.

În susținerea recursului s-a invocat încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, cât și aprecierea arbitrară a probelor.

Astfel, Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni a reiterat argumente similare expuse în recursul declarat de către Moroșan Valentina și Popov Eduard.

Recurentul Primăria orașului Lipcani, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 17 mai 2018, astfel că recursurile declarate la 12 iulie 2018 și 16 iulie 2018, sunt în termen.

Prin referința din 12 septembrie 2018, Chiselița Lidia a solicitat de a declara recursurile ca fiind inadmisibile.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către Moroșan Valentina și Popov Eduard reprezentați de avocatul Ciuchitu Vitalie și Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Moroșan Valentina și Popov Eduard reprezentați de avocatul Ciuchitu Vitalie și Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant

regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de către Moroșan Valentina și Popov Eduard reprezentați de avocatul Ciuchitu Vitalie și Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de Moroșan Valentina și Popov Eduard reprezentați de avocatul Ciuchitu Vitalie și Primăria orașului Lipcani, raionul Briceni, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva